

חידות לפרשת חקת

הרב זאב וייטמן

ד. "תמימה" נאמר בתחילת הסדרה, האם לאדומה הכוונה או לפרה? רש"י מביא מהי התמימה הכשרה, וזוהי באמת פרה יקרה ונדירה.

ה. כמה פעמים בתולדות-ישראל - מאז היותנו לעם ועד בוא גואל - נעשו והוכנו כאלו פרות? התדע שכולן מנויות וספורות? במשנה ה' בפרק ג' במסכת פרה, רשימת המועדים בהם הדבר ארע. ועוד, כמה שנים לאחר החורבן, עדיין יכלו להטהר באפרן? במשנה למלך הל' אבל ג' לקראת הסוף, תמצא חידוש מעניין מאוד.

ו. נדר לנו בסדרה, ועוד אחד בהפטרה. נדרים אלו מאד דומים, ולא רק במניעים ל"חרמים". אך האם רק זו היא סיבת הבחירה, שזה הפרק מ"שופטים" נבחר כהפטרה?

א. פרשתנו מלמדת על דרך הטהרה מטומאה, אך נראה שפרשה זו לעם זה מכבר ידועה. מפרשת הלויים ב"העלותך" ראה גמורה, שכבר שם מכיר העם את פרשת פרה. ועוד מהלכות נזיר ב"נשוא" הוכחה ברורה, שזה מכבר ידועים לעם הלכות הטהרה.

*
מכאן, דוגמא נוספת לאמירה, ש"אין מוקדם ומאוחר בתורה". (אך עדיין עלינו לברר שאלה מציקה: מדוע הפרשה ממקומה וזמנה נותקה?)

ב. מהפרשה הקודמת ועד פרשתנו כמה זמן עבר, ועל כמה שנים כלל (או כמעט) לא מדובר? התדע למצוא היכן, בדיוק, נקודת המעבר בין השנה השניה לאחרונה במדבר? כדי לברר וללבן את זה העניין בראב"ע בתחילת פרק כ' יעויין.

ג. משה ואהרון על עוון המיים נתפשו, למרות שדבר חמור יותר עשו. (לענין "בשר תאוה" הכוונה, שם נאמרו דברים של חוסר אמונה.) רש"י מלמדנו מדוע ומה הסיבה - כיוון שבפרהסיא היה עוון מי מריבה. מכאן למדנו כלל חשוב ביותר, שבעניני ציבור במיוחד חשוב להיזהר.

החידות נכתבו ע"י הרב וייטמן בהיותו רב קיבוץ כפר עציון, בשנת התשד"מ.
התשובות נכתבו ע"י צוות אתר ישיבה.

ח. לכבוד סיום שנת הלימודים,
נמצא בפרשתנו את ידידי התלמידים...
יש מורים טובים ומסורים,
ללמוד ולהתקדם לכולנו עוזרים.
ויש גם "מורים" אחרים - רעים.
אלו מהמורים בפרשתנו מופיעים?

ז. מלאכים הנשלחים לעמים זרים,
פעמיים בפרשתנו נזכרים.
משלחת אחת לנו מזכירה,
משלחת מלאכים דומה בספר "בראשית ברא".
ואם במשלחות מלאכים אנו עוסקים,
הרי שבקריאת מנחה, במשלחת נוספת אנו פוגשים.
השווה את הבקשות ואת ההצלחות,
של כל אלו המשלחות.

תשובות

א. ה' מצווה את משה 'קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אותם, הזה עליהם מי חטאת' (ח', ה'), ורש"י שם מפרש 'מי חטאת - של אפר הפרה'. בנזיר שנטמא למת נאמר 'וגלח ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו', וברש"י שם 'ביום טהרתו- ביום הזייתו'. ראה באבן עזרא להסבר מקום הפרשה.

ב. כל סיפורי התורה עד עתה היו מהשנה הראשונה והשנייה ליציאה ממצרים. בתחילת פרק כ' התורה 'מדלגת' שלושים ושמונה שנה עד לשנה הארבעים ומיתת מרים.

ג. 'והלוא "הצאן ובקר ישחט" (י"א, כ"ב) קשה מזו (-החטא באמירה זו היה גדול יותר מחטאם על הסלע)? אלא לפי שבסתר חסך עליו הכתוב, וכאן שבמעמד כל ישראל לא חסך עליו הכתוב מפני קידוש השם' (רש"י כ', י"ב ד"ה יען).

ד. רש"י מפרש שהמילה 'תמימה' מוסבת על 'אדומה', והפירוש הוא שתהיה תמימה באדמימותה 'שאם היו בה שתי שערות שחורות פסולה'. יש מפרשים שמוסבת על 'פרה' והפירוש הוא שגוף הפרה יהיה תמים, וראה את טעמי המקרא ובאב"ע.

ה. 'ומי עשאן (-את הפרות האדומות)? הראשונה עשה משה, והשנייה עשה עזרא, וחמש מעזרא ואילך דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים שבע מעזרא ואילך, ומי עשאן? שמעון הצדיק ויוחנן כהן גדול עשו שתיים שתיים (-כל אחד מהם עשה שתי פרות), אֵלֵיהוּעֵינִי בֵן הַקּוֹף וְחֲנַמְאֵל הַמְצָרִי וְיִשְׁמַעְאֵל בֶּן פִּיאָבִי (-כהנים גדולים) עשו אחת אחת' (משנה פרה ג', ה').

המשנה למלך (על הרמב"ם בספר שופטים, הלכות אבל ג', א') אומר שעד ימות האמוראים נטהרו באפר פרה אדומה.

ו. בפרשה, העם נדר לפני המלחמה בכנעני 'וידר ישראל נדר לה' ויאמר אם נתון תתן את העם הזה בידי והחרמתי את עריהם'. בהפטרה, יפתח נדר לפני המלחמה בבני עמון 'וידר יפתח נדר לה' ויאמר אם נתון תתן את בני עמון בידי והיה היוצא מדלתי ביתי לקראתי בשובי בשלום מבני עמון והיה לה' והעליתיהו עולה'. יפתח שולח למלך בני עמון דברים על מלחמות ישראל בסיחון ובעוג כמסופר בפרשתנו.

ז. ישראל שולחים מלאכים למלך אדום ולסיחון מלך האמורי. יעקב שלח מלאכים לעשו כדי שלא ילחם בו (בראשית ל"ב). ב'ראשון' של פרשת בלק נאמר שבלק שלח מלאכים לבלעם.

ח. לפני הכאת הסלע משה אומר לעם 'שמעו נא המורים המן הסלע הזה נוציא לכם מים', ורש"י מפרש 'מורים- סרבנים'.